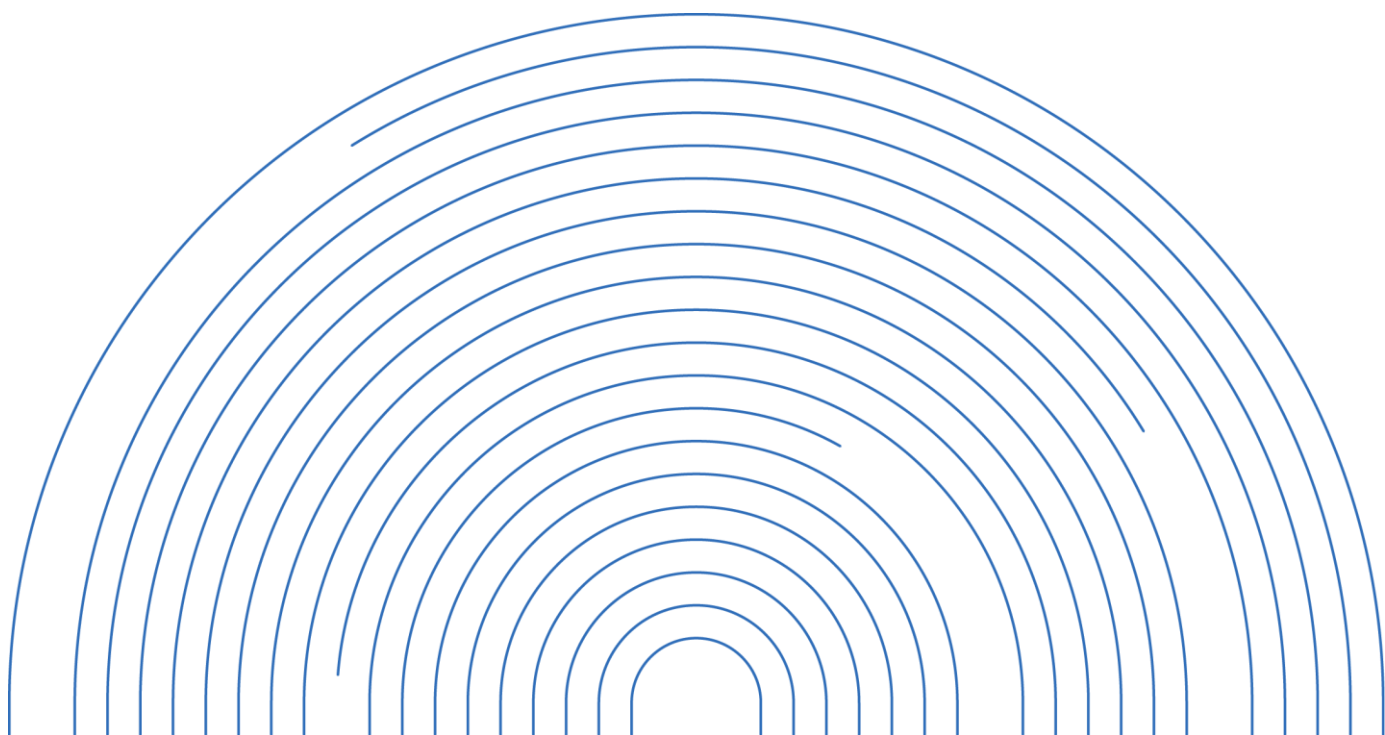

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Otevřená věznice v Jiřicích – analýza rejstříku trestů

Eva Biedermanová

Praha 2025

Ediční řada Kontexty

Autor

Mgr. Eva Biedermanová

Garant

PhDr. Miroslav Scheinost

Na text se vztahují pravidla licence CC BY-NC-ND 4.0

ISBN 978-80-7338-221-6 (online/pdf)

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2025

www.iksp.cz

Obsah

Úvod	5
Zařazování odsouzených do otevřené věznice.....	7
Penologická recidiva v ČR.....	10
Otevřená věznice jako téma výzkumů	11
Statistické údaje z Otevřené věznice	12
Analýza rejstříku trestů	13
Doplnění výzkumu IKSP z let 2018–2021 o nové poznatky	14
Závěr	17
Literatura	18

Úvod

Otevřená věznice v Jiřicích (dále také OV) funguje již od roku 2017. Jedním z cílů tohoto standardizovaného programu zacházení je snížení pravděpodobnosti další recidivy odsouzených, viz Příloha č. 8 čl. 1 odst. 3 Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 13/2019, kterým se stanoví minimální standardy pro tvorbu a realizaci standardizovaných programů ve výkonu trestu odnětí svobody (dále také NGR). Hodnocení případné recidivy osob po výkonu trestu odnětí svobody je považováno za jeden z ukazatelů úspěšnosti zacházení s odsouzenými ve věznicích (Bajcura, 2021). Z tohoto důvodu byla v rámci výzkumu Institutem pro kriminologii a sociální prevenci (dále také IKSP) provedena analýza rejstříku trestů těch osob, které úspěšně absolvovaly program zacházení v OV. Vše bylo uskutečněno díky úzké spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR, které nám umožnilo v roce 2025 získat opisy z rejstříku trestů těchto osob.

OV je věznice s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení a je projektována pro maximálně 32 osob (mužů). Tento projekt se tak osvědčil, že by ve Velkých Přílepech měla vzniknout otevřená věznice pro ženy (Veselá, 2023). Na její výstavbě se v současné době usilovně pracuje. Objekt by měl být uveden do provozu v roce 2026. Je také zvažována výstavba další otevřené věznice pro muže. Vhodná místa jsou již vězeňskou službou vytipována – například v prostoru Věznice Rapotice (ČTK, 2023) a Hradec Králové - objekt Pouchov. Bohužel s ohledem na nedostatek finančních zdrojů, nebyl tento plán zatím uskutečněn.

Vězněné osoby prochází ve vězení procesem tzv. prizonizace. Jedná se o adaptaci na podmínky a život ve vězení. Tento pojem poprvé použil americký sociolog Donald Clemmer. Podle Clemmery se jedná o dynamický adaptační proces, během kterého se vězněné osoby přizpůsobují podmínkám vězeňského prostředí. „*Je to proces, ve kterém vězeň ve větší či menší míře přijímá způsoby života, zvyky, zásady a normy vězeňské kultury*“ (Clemmer, 1968). Sochůrek dělí proces prizonizace na dvě složky. Na institucionalizaci, která je výsledkem adaptace na přísně a vysoce organizovaný život ve vězení, a na ideologizaci, která je procesem přizpůsobování se normám, hodnotám, názorům a postojům vězeňské subkultury (Sochůrek, 2007). Prizonizace podle něj poskytuje na jedné straně vězněným osobám „snadnější život“ v podmínkách vězeňského prostředí, na straně druhé má desocializační charakter. V Otevřené věznici v Jiřicích se snaží co nejintenzivněji přiblížit prostředí výkonu trestu civilnímu životu a míru prizonizace tak co nejvíce snížit.

Hlavním cílem pracovníků OV je posílit seberegulační mechanismy vězněných osob, uspořádat vztahy s jejich blízkými, zajistit jim práci po propuštění z výkonu trestu a snížit tak pravděpodobnost recidivy kriminálního jednání. Děje se tak prostřednictvím posilování protektivních faktorů odsouzených, a to poskytováním prostoru pro rozvoj jejich osobní zodpovědnosti metodou tzv. „doprovázení“, a výše zmíněnému intenzivnějšímu přibližování prostředí výkonu trestu civilnímu životu. Architektura věznice přitom co nejvíce kopíruje podobu venkovského rodinného domku se zahradou. Doprovázení pak znamená individuální přístup k odsouzenému, který zahrnuje jednak práci s individuálním plánem odsouzeného na základě jeho potřeb, práci se zátěží a stresem, reflexi kriminogenních rizik, posilování motivace k pozitivní změně a hledání nových zdrojů opory po propuštění, viz příloha č. 8 čl. 1 odst. 1–3 NGŘ.

Zařazování odsouzených do otevřené věznice

Pro zařazení do otevřené věznice musí odsouzený splnit kritéria, která jsou specifikována v Čl. 2 příloze č. 8 NGR, a to následovně¹:

- odsouzený musí být zařazen do věznice s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení,
- do konce výkonu trestu mu zbývá minimálně 6 a maximálně 24 měsíců²,
- je zdravotně způsobilý k zařazení do práce a vykonávání stanovených aktivit programu zacházení,
- v posledním půlroce před podáním žádosti o umístění do OV mu nebyl uložen kázeňský trest celodenního umístění do uzavřeného oddílu,
- je motivován pro bezproblémový průběh výkonu trestu v OV, aktivní plnění programu zacházení v OV, pro pracovní zařazení a pro nekriminální způsob života po propuštění,
- v posledním půlroce výkonu trestu nebyl pozitivní na přítomnost omamných a psychotropních látek nebo alkoholu,
- připouští spáchání trestných činů, za které byl odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody.

Zaměstnanci OV kontaktují ostatní věznice a distribuují do nich letáky, které informují odsouzené o možnosti jejich přeřazení. Uskutečňují také ve spolupráci s odbornými zaměstnanci jiných věznic tzv. předvýběr těch odsouzených, kteří vyhovují kritériím pro zařazení do OV a ty následně osloví.

Aktivita je po vězněné osobě, která chce být zařazena do OV, vyžadována od samého prvopočátku. Odsouzený musí napsat písemnou žádost o své přemístění. Pokud vyhoví podmínkám stanoveným NGR, a jeho žádost je kladně posouzena komisí složenou z řad odborníků otevřené věznice (psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka a vedoucí oddělení výkonu trestu), je předložena řediteli věznice ke schválení.

Odsouzený je o výsledku rozhodnutí ředitele věznice písemně vyrozuměn. V případě, že vyhoví podmínkám pro přeřazení do OV, čeká ho v rámci programu zacházení hodně práce. Tím není

¹ Věznice v Jiřicích včetně OV a dalších jednotlivých věznic, nemá samostatnou právní subjektivitu. Fungování OV je upraveno v NGR a jedná se o program zacházení, viz příloha č. 8 Program Výstupní oddíl – Otevřená věznice.

² Ke změně, respektive prodloužení doby zbývající do konce výkonu trestu z 18 měsíců na dva roky, bylo přistoupeno z důvodu častého výskytu zkrácení výkonu trestu na základě podmíněného propuštění. Tím docházelo ke zkrácení všech fází výkonu trestu v OV. Z dosavadní praxe vyplývá, že optimální doba, po kterou by mělo být působeno na odsouzeného v rámci programů zacházení v OV, je jeden rok.

míněna stoprocentní zaměstnanost odsouzených, jež je v OV realitou, ale hlavně práce na sobě sama. Tato skutečnost mj. ovlivňuje rozhodování vězněných osob při podávání žádosti o přemístění do OV. Bývalí spoluvězni totiž spolu vzájemně komunikují. Pokud se zmíní o systému programu zacházení v OV, který počítá s aktivní účastí odsouzených na dění ve věznici včetně dalších aktivit, které vykonávají po příchodu ze zaměstnání, jako je např. práce na zahradě či v chovatelské zóně a další aktivity programu zacházení, může to ovlivnit jejich rozhodnutí, zda o přeřazení do OV požádat (Biedermanová, Kostelníková & Raszková, 2021).

Výkon trestu odnětí svobody v OV by měl trvat minimálně půl roku. Organizačně je rozdělen do tří fází (adaptační, průběžné a závěrečné):

Adaptační fáze je zpravidla dvoutýdenní. Odsouzený je při vstupních pohovorech seznámen s pojetím OV (tj. s cíli, kterých je třeba dosáhnout a způsoby, jak jich dosáhnout), s povinnými a nepovinnými aktivitami programu zacházení a podpůrným způsobem odborné intervence ze strany zaměstnanců, při kterém je kladen akcent na samostatnost odsouzených a jejich iniciativní přístup při řešení problémů (Prokopová, 2018). Jedním z cílů adaptační fáze je posoudit psychické předpoklady dané osoby (výkonové i osobnostní). To je důležité jednak pro rozhodování odborné komise o pracovním zařazení odsouzeného ve výkonu trestu v OV a slouží také jako vodítko pro budoucí výběr zaměstnání odsouzeného po jeho propuštění. Na konci adaptační fáze je odsouzenému stanoven individuální program zacházení, který by měl podpořit jeho konkrétní protektivní faktory a zohlednit jeho zjištěné rizikové faktory.

Průběžná fáze by měla trvat minimálně jedno vyhodnocovací období plnění programu zacházení, tj. 3 měsíce. Díky výše zmíněnému prodloužení maximální doby výkonu trestu v OV z 18 měsíců na dva roky, by již nemělo docházet k výraznému zkrácení výchovného působení na odsouzené z důvodu rozhodnutí soudu o podmíněném propuštění. Odsouzený musí projít všemi třemi fázemi výkonu trestu. V rámci existujících a případně nově vznikajících pracovních míst je pracovníě zařazen, a to podle svých schopností, podle potřeb věznice a bezpečnostních hledisek. Plní stanovený individuální program zacházení.

Cílem průběžné fáze je zvýšit sociální kompetence odsouzených pro řešení náročných životních situací. Odsouzení absolvují program 3Z³. U dlužníků probíhá mapování jejich dluhů a oslovení věřitelů. Za pomoci zaměstnanců věznice dochází k práci na snižování zjištěných rizik a posilování

³ 3Z (Zastav se, Zamysli se a Změň se) je standardizovaný kognitivně-behaviorální program zacházení s terapeutickými prvky určený dospělým odsouzeným. Jeho cílem je vést odsouzené k tomu, aby si vytvořili adekvátní náhled na vlastní trestnou činnost a přijmout konkrétní důsledky vyplývající z jejího spáchání. Viz příloha č. 1 NGR.

protektivních faktorů. Vězněné osoby se aktivně účastní vzdělávacích aktivit, upevňují či znovu utvářejí pracovní návyky, snaží se zachovat nebo obnovit sociální vazby se svými blízkými. Učí se upevňovat či utvářet návyky pro kvalitní trávení volného času prostřednictvím poskytovaných zájmových aktivit. Pracují na posílení volných vlastností s důrazem na smysl pro odpovědnost. Všechny aktivity při plnění programu zacházení se dějí při dodržování norem upravujících výkon trestu a bez konfliktů se svým okolím. Zhruba v polovině této fáze je vyhodnocen průběh plnění programu zacházení a v případě potřeby je aktualizován dle individuální potřeby odsouzeného.

Závěrečná fáze završuje program zacházení. Odsouzený plní konkrétní úkoly, které by mu měly zajistit co nejhladší vstup do života po jeho propuštění. Z tohoto důvodu si, pokud možno co nejsamostatněji, ale s podporou odborného personálu OV, připraví osobní plán na dobu následující po jeho propuštění. V této fázi si hledá zaměstnání (monitoruje nabídku zaměstnání, účastní se přijímacích pohovorů), zajišťuje si ubytování (u rodinných příslušníků, na ubytovně), vyřizuje si chybějící doklady. Je podporován při posilování kauzálního myšlení a veden k samostatnosti při rozhodování po propuštění.

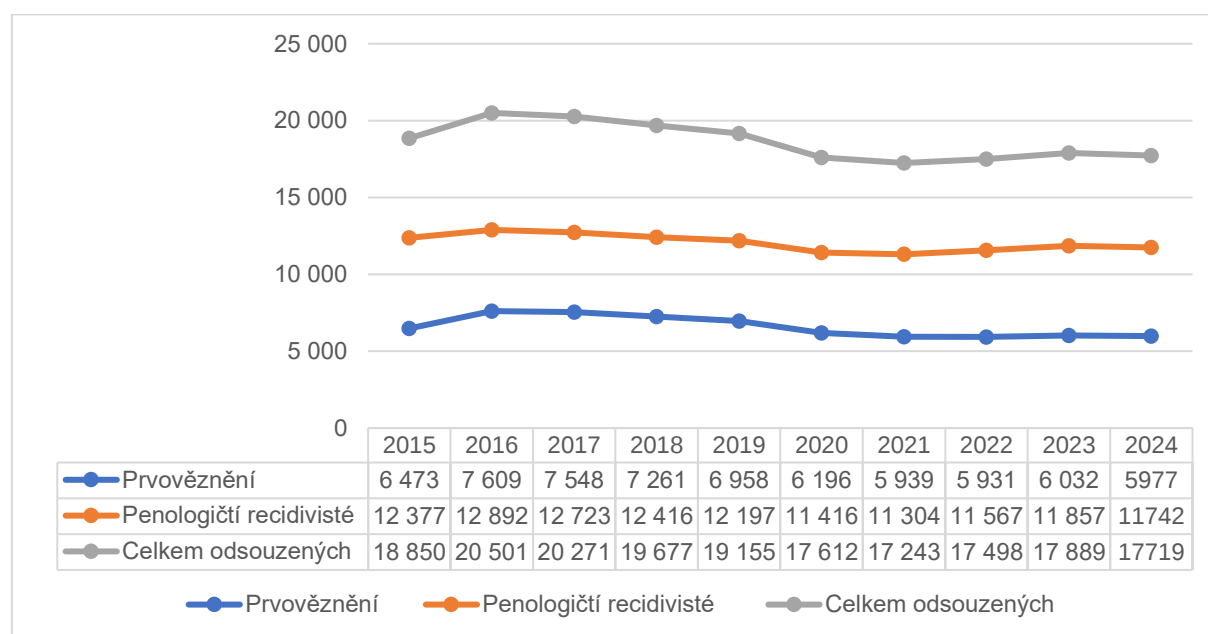
Otevřená věznice spolupracuje také s externími subjekty. Mezi nejdůležitější partnery patří například Úřad práce v Nymburku, VOLONTÉ CZECH, o.p.s., Škola pro výcvik vodících psů, s.r.o. v Brně (projekt Tlapka v dlani) a Centrum podpory podnikání Praha, o.p.s.

Penologická recidiva v ČR

Jeden ze segmentů statistických dat sledovaných dlouhodobě Vězeňskou službou ČR a současně jeden ze zásadních ukazatelů stavu českého vězeňství je počet odsouzených osob vykonávající trest odnětí svobody v českých věznicích a jejich případná penologická recidiva. V případě penologické recidivy se jedná o opakovaný výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody jedné a téže osoby. Marešová et al. (2011, s. 10) uvádí, že penologické (penitenciární) pojetí recidivy je užší než recidiva v právním pojetí, neboť eviduje pouze pachatele, kteří byli již dříve vězněni a u nichž se předchozí výkon trestu minul svým účinkem.

Pokud se týká penologické recidivy v ČR, která je zobrazena v Grafu 1, v průběhu deseti let se téměř nemění. **Penologičtí recidivisté** v českých věznicích **tvorí** přibližně **dvoutřetinový podíl** mezi odsouzenými osobami.

Graf 1: Počty odsouzených osob ve VTOS v letech 2015–2024

Zdroj: Statistické ročenky Vězeňské služby

Otevřená věznice jako téma výzkumů

OV v Jiřicích se díky svému odlišnému přístupu k odsouzeným ve výkonu trestu, a současně kvůli svojí dosavadní výlučnosti, dostává často do popředí zájmu médií, ale i ostatní široké veřejnosti. Informace, které jsou o OV oficiálně prezentovány, bývají například využívány studenty při zpracování vysokoškolských prací.

Dalším ze zdrojů poznání o fungování OV jsou realizované výzkumy. V letech 2018–2021 na základě zadání ze strany Ministerstva spravedlnosti ČR proběhl v IKSP výzkum, jehož předmětem byl pilotní projekt zacházení v Otevřené věznici. Jedním z jeho cílů bylo posoudit, do jaké míry se uskutečňování projektu zacházení v prostředí OV podílí na snížení úrovně recidivy bývalých vězňů ve srovnání s odsouzenými, se kterými se zacházelo běžným způsobem (Biedermanová, 2022). V rámci téhož proběhl kvalitativní výzkum. Byly provedeny narativní polostrukturované rozhovory s odsouzenými v OV, ze kterých vyplynulo, jaký je jejich náhled na vlastní rizikové faktory, a současně jaké jsou jejich protektivní faktory v kontextu aktuálního výkonu trestu v OV (Biedermanová & Kostelníková, 2023). Za jeden z nejrizikovějších faktorů respondenti označili užívání omamných látek. Naopak za protektivní faktory považují zařazení do práce již ve výkonu trestu a její zajištění po propuštění z něj, řešení dluhů atd.

V úzké součinnosti s vězeňskou službou v současné době probíhá cost benefits analýza (CBA), která je jednou z aktivit české kanceláře RESCALED⁴ a realizuje ji organizace České priority, z. ú. Výstupy z této analýzy budou zohledněny při realizaci Koncepce rozvoje vězeňství 2026–2035 (2025). Již nyní však lze predikovat, že v rámci hodnocení CBA bude provoz Otevřené věznice úspěšný. Investice vložené do její výstavby činily cca 30 mil. Kč. Pokud ale zohledníme nižší cca 17 % penologickou recidivu osob (viz níže), které absolvovaly program zacházení v OV, vůči cca 66 % penologické recidivě ve všech českých věznicích, je úspora zřejmá. Prokopová a Dirga ve své studii uvádí, že pokud bude recidiva osob, které úspěšně dokončily pobyt v Otevřené věznici, přibližně 12 %, poté je aktuální úspora státních financí na úrovni přibližně 40 milionů Kč za rok. Jedná se o úsporu prostředků za osoby, které se díky pobytu v OV do vězení nevrátily (Dirga & Prokopová, 2022).

⁴ RESCALED (2025) poukazuje na potřebu změny konceptu vězení a odklonu od velkých vězeňských zařízení. Podporuje rozvoj tzv. vězeňských domů/komunitních věznic, které jsou malé, diferencované a integrované v komunitě.

Statistické údaje z Otevřené věznice

Jak bylo zmíněno, penologická recidiva v České republice je v posledním decenniu zhruba dvoutřetinová. Odlišná data o recidivě nám přináší nejnovější statistika poskytnutá otevřenou věznicí. Do programu zacházení v OV bylo od jejího vzniku do 4. července 2025 zařazeno celkem 331 vězněných osob. Propuštěno bylo 247 vězňů, z toho 130 osob podmíněně a zbývajících 117 po výkonu celého trestu. Sankčně bylo vyřazeno 48 osob, a to zejména z důvodů porušení interních norem upravujících výkon trestu. Přeřazeno do jiného stupně zabezpečení nebo přemístěno na vlastní žádost bylo celkem 8 osob. Trest k tomuto datu vykonávalo v OV 28 osob.

V období od vzniku OV, tj. od listopadu 2017, do 4. července 2025 byla věznicí sledována **penologická recidiva osob**, které dokončily stanovený program zacházení. **Činila cca 17 %**. Na svobodě zůstalo 205 osob.

Tabulka 1: Statistické údaje k výkonu trestu odnětí svobody osob v OV

		Počty osob
Do programu zařazeno celkem		331
Z toho aktuálně vykonává trest		28
Propuštěno	Konec trestu	117
	Podmíněně propuštěno	130
Vyřazeno (sankčně, přeřazeno, přemístěno)		56
Penologická recidiva		42

Zdroj: Statistiky vedené OV Jiřice, stav ke dni 4. července 2025

Analýza rejstříku trestů

V odborné literatuře je uváděno, že nejrizikovějším obdobím pro vznik recidivy je první půlrok po propuštění, a maximum recidivujících pachatelů se dopouští nového trestného činu v průběhu tří let po propuštění (Marešová et al., 2011). Tuto skutečnost potvrzuje i nedávná studie, kterou ve spolupráci s VS ČR a RUBIKON Centrem provedl think tank České priority, z.ú. Podle jejich zjištění penologická recidiva roste nejrychleji v prvních 4 letech po propuštění z výkonu trestu (České priority, 2025). Míra recidivy vychází od 17 % po jednom roce, 29 % po dvou letech, 35 % po třech letech a 40 % po čtyřech letech (Unikátní studie o penologické recidivě, 2025).

V dalším textu se zaměříme nejen na penologickou recidivu, ale i na recidivu trestně právní. Což znamená, že pachatel se dopustí trestného činu navzdory tomu, že byl již v minulosti pravomocně odsouzen. Přitom nemá význam, zda se dopustil dalšího činu úmyslně, či z nedbalosti (Kratochvíl et al., 2012).

Podívejme se tedy na statistiku z OV ještě podrobněji, a to prostřednictvím údajů z analýzy opisů rejstříku trestů (RT). IKSP na začátku roku 2025 požádal Ministerstvo spravedlnosti o opisy RT osob, od jejichž podmíněného propuštění/pevného výstupu z výkonu trestu v OV uplynuly v době podání žádosti o opisy minimálně 2 roky a současně dané osoby absolvovaly celý stanovený program zacházení. Obě tyto podmínky splňovalo 165 osob. Více než polovina osob neměla po tuto dobu žádný nový záznam v RT a cca 14 % byl uložen jiný než nepodmíněný trest odnětí svobody. Tzn., že **více než dvě třetiny osob jsou po výkonu trestu v OV stále na svobodě** a méně než jedna třetina byla opět odsouzena k výkonu trestu odnětí svobody. Tedy přesně obráceně, než vyplývá z dat statistických ročenek VS.

Tabulka 2: Recidiva osob propuštěných z OV

Rok 2025	Počty osob	%
Bez nového záznamu v RT	90	54,5
Recidiva penologická	51	31
Recidiva trestněprávní	24	14,5
Celkem osob	165	100

Zdroj: Vlastní zpracování – analýza opisů RT

Doplnění výzkumu IKSP z let 2018–2021 o nové poznatky

Vraťme se nyní k výzkumu IKSP z let 2018–2021. Jedním z jeho cílů bylo posoudit, do jaké míry se uskutečňování projektu zacházení s odsouzenými v prostředí OV podílí na snížení úrovně recidivy bývalých vězňů ve srovnání s odsouzenými, se kterými bylo ve výkonu trestu zacházeno běžným způsobem. Byly vybrány dva výzkumné soubory po 28 osobách mužského pohlaví vykonávajících trest odnětí svobody ve věznici s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení. Při výběru bylo použito tzv. párovacích procedur. Nešlo tedy při sestavení výzkumné (odsouzení z OV) a kontrolní skupiny (odsouzení s obdobnými charakteristikami z jiných věznic) o náhodný, ale o záměrný výběr. Důraz při volbě osob do vzorků byl přitom kladen na shodu počtu penologických recidivistů (12 osob) a prvovězněných (16 osob) a na jejich věk. Ostatními sledovanými faktory bylo nejvyšší dosažené vzdělání a rodinný stav. Podrobnosti o výběru vzorku, viz Biedermanová (2022).

V roce 2019 a 2020 byly získány opisy RT a vyhodnocena případná recidiva obou skupin. Odsouzení byli propouštěni z výkonu trestu postupně, poslední osoba z kontrolní skupiny byla propuštěna na svobodu teprve v roce 2020. Je tedy nasnadě, že v době, kdy uplynulo více než 5 let od propuštění všech osob na svobodu, lze opisy z RT získané v roce 2025 využít pro srovnání recidivy po delším časovém období.

Z provedené analýzy RT vyplývá (viz Tabulka 3), že si o něco lépe vedli odsouzení, kteří absolvovali program zacházení v OV (osoby z výzkumné skupiny). Úspěšně se zpět do společnosti bez jediného excesu zařadilo 13 osob z OV (cca 46 %) a 5 osob (cca 18 %) se sice vrátilo ke kriminální kariéře, ale nebylo odsouzeno k nepodmíněnému výkonu trestu. Do věznice se vrátila přibližně jedna třetina osob z výzkumné skupiny. V kontrolní skupině se penologické recidivy dopustilo 13 osob, tj. cca 46 %.⁵

⁵ Hollin a Pallmerová (2008) při zkoumání celkové efektivity nápravných opatření na základě provedených metaanalýz programů zacházení zjistili, že recidivu se dařilo snížit v průměru o 10–12 %. Mezi jednotlivými programy však panovaly velké rozdíly.

Tabulka 3: Porovnání recidivy osob výzkumné (OV) a kontrolní skupiny v roce 2025

Počty osob/rok	2025	
	Výzkumná skupina (OV)	Kontrolní skupina
Úspěšná reintegrace (bez odsouzení)	13	11
Recidiva penologická	10	13
Recidiva trestněprávní	5	4
Celkem	28	28

Zdroj: Vlastní zpracování – analýza opisů RT

Počty nových záznamů v RT osob z obou sledovaných skupin po jejich předmětném propuštění⁶ se pohybují ve velkém rozmezí - od jednoho (6 osob) do 10 záznamů. Pět a více nových záznamů od předmětného propuštění má 7 osob. Všechny čtyři osoby, které měly více než 7 nových záznamů v opisu RT (2 z OV a 2 z kontrolní skupiny), byly notoričtí recidivisté. Páchali po svém propuštění převážně majetkovou trestnou činnost a ostatní trestnou činnost (konkrétně se jednalo o maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání). Tři z nich měli celkem v RT více než 20 záznamů (23 a 27 záznamů v RT měly osoby z OV a 26 záznamů osoba z kontrolní skupiny).

Pozitivní skutečností je náprava jednoho recidivisty z výzkumné skupiny (OV). Osoba se šestnácti záznamy v RT za různorodou méně závažnou trestnou činnost před předmětným propuštěním se sice po propuštění z OV ocitla znovu před soudem, ale uložené tresty vykonala a osvědčila se. Za trestnou činnost jí byl uložen podmíněný trest odnětí svobody a zákaz pobytu a dále trest obecně prospěšných prací ve výměře 200 hodin a zákaz řízení motorových vozidel.

⁶ Jedná se o propuštění na konci výkonu trestu/podmíněné propuštění, od kterého byla sledována případná recidiva.

Tabulka 4: Počet nových záznamů v RT po předmětném (sledovaném) propuštění

Počet nových záznamů v RT	1		2		3		4		5 a více	
	Výz. skup. OV	Kontrolní skupina	Výz. skup. OV	Kontrolní skupina	Výz. skup. OV	Kontrolní skupina	Výz. skup. OV	Kontrolní skupina	Výz. skup. OV	Kontrolní skupina
Počet osob	2	4	0	1	1	5	3	0	4	3

Zdroj: vlastní zpracování – analýza opisů RT

Jednalo se o malé vzorky odsouzených a deskriptivní statistika přinesla jejich základní popis. Bohužel však nelze z takto malého počtu osob vyvozovat obecné závěry.

Závěr

Otevřená věznice v Jiřicích je první věznicí tohoto typu v České republice. Program zacházení s odsouzenými je v OV nastavený tak, aby je co nejlépe připravil nejen na jejich výstup z výkonu trestu, ale i na další život na svobodě.

Ze záznamů OV je zřejmé, že v případě odsouzených, kteří od doby jejího vzniku do začátku července 2025 absolvovali celý program zacházení a následně byli propuštěni na svobodu (jedná se o 247 osob), činila penologická recidiva cca 17 %. Nízkou recidivu také potvrdila analýza opisů RT. Ze 165 odsouzených, kteří absolvovali úspěšně program zacházení a od jejichž propuštění uběhly minimálně 2 roky, jsou **více než dvě třetiny osob stále na svobodě**.

Ve prospěch OV hovoří i výzkum IKSP z roku 2018–2021. Byť se jedná o velmi malé vzorky odsouzených, přesto nám mohou přinést alespoň základní srovnání. Do obou vzorků byli zařazeni nejen prvověznění, ale i zkušení mnohonásobní penologičtí recidivisté. Lépe si vedli odsouzení, kteří absolvovali program zacházení v OV, neboť zpět do věznice se jich vrátilo 10 a z kontrolní skupiny 13 osob.

Shromážděné statistické údaje i analýza RT naznačuje, že se jedná o úspěšný projekt (respektive program zacházení), nicméně je třeba se tomuto projektu i nadále po výzkumné stránce věnovat.

Literatura

- Biedermanová, E. (2011). Brána vězení otevřená. In K. Večerka (Ed.) *Propojení teorie a praxe při studiu sociálních deviací* (s. 122–126). Masarykova česká sociologická společnost.
- Biedermanová, E. (2022). Otevřená věznice v Jiřicích - vstup do problematiky, recidiva odsouzených. *Kriminalistika LV*(2), 97–110.
- Biedermanová, E., & Kostelníková, Z. (2023). Rizikové a protektivní faktory odsouzených v tzv. otevřené věznici v Jiřicích. *Kriminalistika LVI*(4), 307–322.
- Biedermanová, E., Kostelníková, Z., & Raszková, T. (2021). Zpráva z výzkumu. *Vstup k evaluaci pilotního projektu "otevřená věznice Jiřice"*. IKSP.
- Clemmer, D. (1968). *The Prison Community*. Holt, Rinehart&Winston.
- České priority, z.ú. (2025, 31. července). *Penologická recidiva, gender a další kriminologická data pro ČR*. Vězeňská služba České republiky. <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/penologicka-recidiva-gender-a-dalsi-kriminologicka-data-pro-cr.pdf>
- Advokátní deník. (2023, 24. dubna). *Ve Velkých Přílepech by měla vzniknout otevřená ženská věznice*. <https://advokatnidenik.cz/2023/04/24/ve-velkych-prilepech-by-mela-vzniknout-otevrena-zenska-veznice/>
- Dirga, L., & Prokopová, H. (2022). Open Prison Works: Sharing Experiences from the Czech Republic. *Advancing Corrections Journal* 14(2), 127–140.
- Evropská síť RESCALED na podporu komunitních věznic. (2025, 25. července). RESCALED. <https://www.rescaled.cz/>
- Hollin, C., & Palmer, E. (2008). Offending Behaviour Programmes: History and Development. In V C. Hollin, & E. Palmer, *Offending Behaviour Programmes: Development, Application, and Controversies* (pp. 1–32). Wiley. DOI:10.1002/9780470713341.CH1
- Koncepce rozvoje vězeňství 2026–2035. (2025, 11. srpna). Praha, Česká republika: Vězeňská služba ČR.
- Kratochvíl, V., Fenyk, J., Kalvodová, V., Kuchta, J., Sotolář, A., Šturma, P., & Válková, H. (2012). *Trestní právo hmotné*. C. H. Beck.
- Marešová, A., Blatníková, Š., Kotulan, P., Martinková, M., Štěchová, M., & Tamchyna, M. (2011). *Kriminální recidiva a recidivisté*. IKSP.
- NGŘ 13/2019, kterým se stanoví minimální standardy pro tvorbu a realizaci standardizovaných programů ve výkonu trestu odnětí svobody. (2025). <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/zakon-106/poskytnute-informace/2024/14788-2-priloha-2-ngr-132019-2.pdf>
- Prokopová, H. (2018). Interní materiál. *Realizace "pilotního projektu zacházení v otevřené věznici"*. Vězeňská služba ČR.

- Sochůrek, J. (2007). *Kapitoly z penologie III. Negativní jevy ve vězení*. Technická univerzita v Liberci.
- RUBICON CENTRUM. (2025, 31. července). *Unikátní studie o penologické recidivě*. <https://www.rubikoncentrum.cz/aktuality/unikatni-studie-o-penologicke-recidive/>
- Veselá, M. (2023, 4. února). *V Česku vznikne otevřená věznice pro ženy. Vězeňská služba ji postaví kousek od Prahy*. Český rozhlas. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/otevrena-veznice-vezeni-vezen-velke-prilepy-jirice_2302041615_gut
- Vlach, F. (2021). Předmluva ředitele Akademie Vězeňské služby České republiky. In L. Bajcura (Ed.) *Prevence recidivy - Rozvoj specializovaných forem zacházení s odsouzenými* (str. 5). Akademie Vězeňské služby České republiky.